

Mishnah Nazir, chapter 6

משנה נזיר פרק ו

(1) There are three things that a *nazir* is forbidden [to do, he is not allowed]: to defile himself, shave [his head] and [consume] products produced from grapes. All products from grapes [such as grapes, raisins, pits, etc.] combine together [to make up the minimum prohibited amount] and he is not liable until he eats [or drinks, the minimum prohibited amount, which is] an olive's bulk of grapes. According to the earlier Mishnah, unless he drinks a quarter of a *log* of wine [which according to the earlier Mishnah is the minimum prohibited amount regarding liquid]. Rabbi Akivah says: Even if he soaked his bread in wine and it absorbed enough to equal together an olive's bulk.

(2) And he is liable separately for wine and for grapes and on *hartzanim* and *zagim*. Rabbi Eliezer says: He is not liable unless he eats two *hartzanim* and one *zag*. Which are *hartzanim* and which are *zagim*? *Hartzanim* means the outer skin of the grape, and *zagim* are the inner pits; these are the words of Rabbi Yehudah. Rabbi Yose says: So that you don't make a mistake, as a *zog* [bell] of an animal,

רבנו עובדיה מברטנורא

א שלשה מינין אסורין בנזיר, הטומאה והתגלחת והיוצא מן הגפן. וכל היוצא מן הגפן מצטרפין זה עם זה. ואינו חיב, עד שיאכל מן הענבים כזית. משנה ראשונה, עד שישתה רביעית יין. רבי עקיבא אומר, אפילו שרה פתו ביין ויש בה כדי לצרף כזית, חיב: **ב** וחיב על היין בפני עצמו, ועל הענבים בפני עצמן, ועל החרצנים בפני עצמן, ועל הזגים בפני עצמן. רבי אלעזר בן עזריה אומר, אינו חיב עד שיאכל שני חרצנים וזגן. אלו הן חרצנים ואלו הן זגים, החרצנים אלו החיצונים, הזגים אלו הפנימים, דברי רבי יהודה. רבי יוסי אומר, שלא תטעה, כזוג של

א שלשה מינין אסורין בנזיר, הטומאה. דכתיב (במדבר ו') על כל נפשות מת לא יבא: התגלחת. דכתיב (שם) תער לא יעבור על ראשו: והיוצא מן הגפן. דכתיב (שם) וענבים לחים ויבשים לא יאכל: כל היוצא מן הגפן. כגון ענבים לחים ויבשים חרצנים וזגים מצטרפין לכזית ללקות עליהן: ואינו חיב עד שיאכל מן הענבים כזית. וה"ה לשיעור שתיה בכזית. דכיון דכתיב וענבים לחים ויבשים לא יאכל, גמרינן מינה מה אכילה בכזית אף שתיה בכזית: משנה ראשונה עד שישתה רביעית יין. אבל משנה ראשונה איפכא שמעינן לה, דגמרינן אכילה משתייה, ושיעור שתייה בנזיר רביעית, דגמרינן שכר שבר ממקדש, ומה שיעור איסור שתייה ברביעית, אף שיעור איסור אכילה ברביעית: אפילו שרה פתו ביין ויש בה כדי לצרף כזית חיב. דס"ל לר' עקיבא שיעור איסורי נזיר בין באכילה בין בשתייה בכזית, והיתר מצטרף לאיסור להשלים לכשיעור. ואין הלכה כר"ע: **ב** עד שיאכל שני חרצנים וזגן. דכתיב (במדבר ו') מחרצנים ועד זג, ומיעוט חרצנים שנים ויש להם זג אחד. ואין הלכה כרבי אלעזר בן עזריה, אלא האוכל מן החרץ והזג אינו לוקה עד שיאכל מהן כזית: רבי יוסי אומר שלא תטעה. רבי יוסי היה נותן

[that is that] the *zag* is outside and the inner [part] is an *inbel* [clapper].

(3) An unspecified *nazir* means for a duration of thirty days, should he shave or if bandits shaved him [during that period] it voids the thirty days. A *nazir* who shaves himself regardless if he uses a scissors, a razor or who trims his hair even a little, is liable [lashes]. A *nazir* may shampoo his hair and may part his hair but may not comb his hair. Rabbi Yishmael says: He may not clean his hair with earth because it causes hair to fall out.

(4) A *nazir* who drank wine all day long is liable only once. If he was warned: Do not drink; Do not drink; and he continued drinking he is liable for each [warning]. A *nazir* who was shaving all day long is liable only once. If he was warned: Do not shave; Do not shave; and he continued shaving, he is liable for each [warning]. If he was defiling himself via a corpse all day long he is liable only once. If he was warned: Do not defile yourself; Do not defile yourself; and he continued to defile himself he is liable for each [warning].

(5) There are three things that a *nazir* is forbidden: Defilement, shaving and products produced from grapes. Defilement and shaving have a greater stringency

רבנו עובדיה מברטנורא

סימן שלא תטעה: זוג של בהמה. שהחיצון קרוי זוג: ג סתם נזירות שלשים יום. אע"ג דתני לה לעיל, משום דבעי למיתני סיפא גילח או שגלחוהו ליסטים סותר שלשים יום, הדר תנא ליה הכא: סותר שלשים יום. כלומר סותר עד שיהיה לו גידול שער של שלשים יום כשהוא מגלח תגלחת של מצוה: או שספסף כל שהוא. שעקר והשיר אפילו שער אחד, חייב, דכתיב (במדבר ו') תער לא יעבור, לרבות כל המעבירין; חופף. מחכך בידו: ומפספס. בצפרניו או בכלי, ובלבד שלא יתכוין להשיר, דדבר שאין מתכוין מותר: אבל לא סורק. במסרק דהוי פסיק רישיה ואסור. אע"ג דהמשיר אפילו שער א' לוקה, מ"מ אינו סותר ל' יום עד שיגלח רוב שערו בתער או במספרים בעד עיקרו של שער: לא יחוף באדמה. מין ממיני אדמה שהיא משרת השער דהא נמי הוי פסיק רישיה. והלכה כרבי ישמעאל: ד נזיר שהיה שותה יין כל היום. ולא התרו בו אלא אחת: אל

בהמה, החיצון זוג והפנימי ענבל: ג סתם נזירות שלשים יום. גלח או שגלחוהו לסטים, סותר שלשים יום. נזיר שגלח בין בזוג בין בתער או שספסף כל שהוא, חייב. נזיר חופף ומפספס אבל לא סורק. רבי ישמעאל אומר, לא יחוף באדמה, מפני שמשרת את השער: ד נזיר שותה יין כל היום, אינו חייב אלא אחת. אמרו לו אל תשתה אל תשתה, והוא שותה, חייב על כל אחת ואחת. היה מגלח כל היום, אינו חייב אלא אחת. אמרו לו אל תגלח אל תגלח, והוא מגלח, חייב על כל אחת ואחת. היה מטמא למתים כל היום, אינו חייב אלא אחת. אמרו לו אל תטמא אל תטמא, והוא מטמא, חייב על כל אחת ואחת: ה שלשה מינין אסורין בנזיר, הטמאה והתגלחת והיצא מן הגפן. חמר בטמאה

than products produced from grapes, in that defilement and shaving void the previous period while eating grape products do not. Products of grapes have a greater stringency than defilement and shaving, in that consuming products of grapes never have any exceptions while defilement and shaving do in a case where his shaving is a mitzvah [by a leper] and where his defilement is a *met mitzvah* [i.e., a corpse which was abandoned and has no one attending to it]. Defilement has a greater stringency than defilement, in that defilement renders void the entire *nazir* period and he must bring a sacrifice while shaving

ובתגלחת מביוצא מן הגפן, שהטמאה והתגלחת סותרין, והיוצא מן הגפן אינו סותר. חמר ביוצא מן הגפן מבטמאה ובתגלחת, שהיוצא מן הגפן לא התר מכללו, וטמאה ותגלחת התרו מכללן בתגלחת מצוה ובמת מצוה. וחמר בטמאה מבתגלחת, שהטמאה סותרת את הכל וחיבין עליה קרבן, ותגלחת אינה סותרת אלא שלשים יום ואין חיבין עליה קרבן: ו תגלחת הטמאה כיצד, היה מזה בשלישי ובשביעי ומגלח בשביעי ומביא קרבנותיו בשמיני. ואם גלח בשמיני, מביא קרבנותיו בו ביום, דברי רבי עקיבא. אמר לו רבי טרפון, מה בין זה למצורע. אמר לו, זה טהרתו תלויה במי, ומצורע טהרתו

renders void only the previous thirty days and does not require a sacrifice.

(6) How was the shaving procedure after defilement done? They would sprinkle him on the third and seventh days he would then shave on the seventh day and bring his sacrifices on the eighth day. If he shaved on the eighth day he would bring his sacrifices that very day; these are the words of Rabbi Akiva. Rabbi Tarfon said to him: What is the difference between him [the *nazir*] and a leper? He replied: This one's [the *nazir*] purification depends on the [seven] days, while

רבנו עובדיה מברטנורא

תשתה אל תשתה. שהתרו בו בין שתייה לשתייה: ה שהטמאה והתגלחת סותרים. דכתיב בטומאה (שם), והימים הראשונים יפלו. ותגלחת סותרת שלשים דבעינן גדל פרע שער ראשו (שם) ואין גידול פרע פחות מל' יום: שהיוצא מן הגפן לא הותר מכללו. כגון לשתות יין מצוה, דאמרינן מיין ושכר זיור (שם) לאסור יין מצוה כיון הרשות: טומאה ותגלחת הותרו מכללן. טומאה, למת מצוה, דכתיב (במדבר ו') לאביו ולאמו לא יטמא, לאביו הוא דאינו מיטמא אבל מיטמא למת מצוה. ותגלחת, לנזיר מצורע, דאתי עשה דוגלח את כל שערו (ויקרא י"ד) ודחי את לא תעשה דתער לא יעבור על ראשו (במדבר ו'): ו מגלח בשביעי ומביא קרבן בשמיני. דכתיב (שם) וגלח ראשו ביום טהרתו ביום השביעי יגלחנו. וביום השמיני יביא שתי תורים וגו' וכבש לאשם: מה בין זה למצורע. דכתיב בפרשת מצורע בתגלחת שניה (ויקרא י"ד) והיה ביום השביעי יגלח את כל שערו וכו'. וביום השמיני יקח וכו'. וקיי"ל במצורע דאם גלח בשמיני מביא קרבן בתשיעי: אמר לו שזה טהרתו תלויה בימיו. נזיר טהרתו תלויה בהזאת שלישי ושביעי וטבילה, הלכך כיון שטהר בשביעי

the purification of the leper also requires his shaving and he may not bring his sacrifice until the sun has set [after his immersion].

(7) How was the shaving procedure in purity performed? He would bring three animals, a sin-offering a burnt-offering and a peace-offering. He would slaughter the peace-offering and shave; these are the words of Rabbi Yehudah. Rabbi Eliezer says: He would shave after the sin-offering, for in all instances the sin-offering takes precedence, but if he shaved

after any one of the sacrifices he fulfilled his obligation.

(8) Rabban Shimon ben Gamliel says: If he brought three animals and did not specify what each was for; the one suitable for a sin-offering is offered as a sin-offering. The one suitable as burnt-offering is offered as a burnt-offering and the one suitable for a peace-offering is offered as a peace-offering. He then took the [shaved] hair of his *nezirut* and threw it under the pot [which was cooking the meat of the peace-offering]. If he shaved in the province [outside the Temple] he would not throw it under the pot. When do we say this when he

רבנו עובדיה מברטנורא

אע"פ שלא גלח עד יום השמיני, מביא קרבנותיו בו ביום: אבל מצורע טהרתו תלויה בתגלחתו. כדכתיב (שם) ביום השביעי יגלח את כל שערו והדר כתיב ורחץ את בשרו במים, ואם טבל עד שלא גלח לא עלתה לו טבילה, הלכך אם גלח בח' אכתי צריך טבילה והערב שמש, הלכך אינו יכול להביא קרבנותיו עד תשיעי. והלכה כר"ע: ז שחט את השלמים ומגלח עליהם. דכתיב בנזיר (במדבר ו') וגלח את ראשו פתח אהל מועד, ומפרשין לקרא הכי, וגלח את ראשו על זבח שכתוב בו פתח אהל מועד, דהיינו שלמים דכתיב בהו (ויקרא ג') ושחטו פתח אהל מועד(ז): שחטאת קודמת בכל מקום. לעולה ושלמים, ודין הוא שיגלח על הראשון. והלכה כרבי יהודה שמגלח על השלמים: ח ולא פירש. אע"ג דכל הקרבנות צריך שיקראו להם הבעלים שם, הכא לא צריך, דמכי אמר אלו לנזירותי הוי כאילו קרא שם לכל אחד ואחד, דכבשה אינה ראויה אלא לחטאת, וכבש לעולה, ואיל שלמים: ומשלח תחת הדוד. שמבשלים בו זבח השלמים: היה מגלח במדינה. בירושלים. ואע"ג דכתיב פתח אהל מועד, לאו דוקא, אלא ללמד שאינו מגלח עד שיהיה פתח אהל מועד פתוח: לא היה משלח תחת הדוד. דכתיב (במדבר ו') ולקח את שער ראש נזרו ונתן על האש, מי שאינו

תלויה בתגלחתו, ואינו מביא קרבן אלא אם כן היה מערב שמש: ז תגלחת הטהרה כיצד, היה מביא שלש בהמות, חטאת עולה ושלמים, ושחט את השלמים ומגלח עליהם, דברי רבי יהודה. רבי אלעזר אומר, לא היה מגלח אלא על החטאת, שהחטאת קודמת בכל מקום. ואם גלח על אחת משלשתן, יצא: ח רבן שמעון בן גמליאל אומר, הביא שלש בהמות ולא פירש, הראויה לחטאת תקרב חטאת, לעולה תקרב עולה, לשלמים תקרב שלמים. היה נוטל שער ראש נזרו ומשלח תחת הדוד. ואם גלח במדינה [לא] היה משלח תחת הדוד. במה דברים אמורים,

shaved in purity but if he shaved after becoming defiled he would not throw it under the pot. Rabbi Meir says: All threw it under the pot with the exception of one who shaved after a defilement in the provinces.

(9) He would either boil the peace-offering meat or overcook it. The priest would then take the cooked shoulder of the ram, an unleavened loaf from the basket, and an unleavened matzah from the basket. He would then place them in the *nazir's* hands and wave them. After this the *nazir* would be permitted to drink wine and to defile himself to a corpse.

(10) If he shaved after the sacrifice and it was found to be invalid, his shaving procedure is invalid and his sacrifices do not count. If he shaved after the sin-offering which was offered not in its proper name and then he offered the other sacrifices with the proper intentions, his shaving procedure is void and none of the sacrifices count for him. If he shaved after the burnt-offering or after the peace-offering which were not offered in its proper name and then offered the [sin-offering] sacrifice with the proper intent; his shaving procedure is void and none of the sacrifices count for him. Rabbi Shimon says: That particular sacrifice

רבנו עובדיה מברטנורא

מחוסר אלא לקיחה ונתינה, יצא זה שמחוסר לקיחה והבאה ונתינה תחת הדוד: **במה דברים אמורים.** שבמקדש נוטל שער ומשלח תחת הדוד, בתגלחת טהרה: אבל בתגלחת טומאה. אפילו גלח במקדש, אינו נוטל שער ומשלח תחת הדוד של אשם וחסאת העוף, דלא כתיב נתינת שער תחת הדוד אלא בניזר טהור: **הכל משלחין.** טהור במקדש ובמדינה, וטמא במקדש. חוץ מטמא שגלח במדינה, מפני ששערו נקבר. ופסק ההלכה, שאין משלח תחת הדוד אלא נזיר טהור שגלח פתח אהל מועד שנעשה כמצותו. ואם שילח תחת הדוד של חסאת, יצא. לא נאמר אשר תחת זבח השלמים, אלא למצוה: **ט ואח"כ הותר הנזיר לשתות יין.** דכתיב (במדבר ו') ואחר ישתה הנזיר יין, אחר המעשים כולם: **ר"ש אומר כו'.** כתיב הכא ואחר ישתה הנזיר יין, וכתיב התם (שם) אחר התגלחו את נזרו, מזה להלן אחר מעשה יחידי(כו). אף כאן אחר מעשה יחידי, הא למדת שכיון

בתגלחת הטהרה. אבל בתגלחת הטמאה, לא היה משלח תחת הדוד. רבי מאיר אומר, הכל משלחין תחת הדוד, חוץ מן הטמא שבמדינה בלבד: **ט** היה מבשל את השלמים או שולקן, הכהן נוטל את הרוצע בשלה מן האיל, וחלת מצה אחת מן הסל, ורקיק מצה אֶחָד, ונתן על כפי הנזיר ומניפן, ואחר כך התר הנזיר לשתות יין ולהטמא למתים. רבי שמעון אומר, כיון שנוזק עליו אֶחָד מן הדמים, התר הנזיר לשתות ביוין ולהטמא למתים: **י** גלח על הזבח ונמצא פסול, תגלחתו פסולה, וזבחו לא עלו לו. גלח על החסאת שלא לשמה ואחר כך הביא קרבנותיו לשמן, תגלחתו פסולה, וזבחו לא עלו לו. גלח על העולה או על השלמים שלא לשמן ואחר כך הביא קרבנותיו לשמן, תגלחתו פסולה, וזבחו לא עלו לו. רבי שמעון אומר, אותה

does not count but the other sacrifices do count. Thus if he shaved after the three sacrifices and one of them was valid his shaving is valid and he brings only the other sacrifices.

(11) If one on whose behalf one of the bloods were sprinkled became defiled; Rabbi Eliezer says: Everything is voided, while the Sages say: He brings his remaining sacrifices after he purifies himself. They said to Rabbi Eliezer: It

once happened to Miriam from Tarmid that one of the bloods was sprinkled for her and she was told that her daughter was in mortal danger and she went and found her dead, and the Sages told her to offer her other sacrifices after she purified herself.

רבנו עובדיה מברטנורא

שנורק עליו אחד מן הדמים מותר לשתות יין ולהטמא למתים. וכן הלכה: **י' ונמצא פסול.** כגון שנשפך דמו, או יצא או נטמא: **תגלחתו פסולה.** הואיל ונפסל הזבח שגלח עליו, הוה ליה כגלחוהו לסטים דאמרינן לעיל לר"א סותר שבעה ימים ולרבנן סותר שלשים יום: **וזבחי לא עלו לו.** שאר הזבחים שהקריב אחר תגלחתו הפסולה, לא עלו לו, דכיון דצריך לשתור עד שיגדל שערו, הוי כאילו הקריבן קודם זמנם: **על החטאת שלא לשמה.** היינו על הזבח ונמצא פסול, דחטאת שלא לשמה פסולה. ואידי דבעי למתני על העולה ועל השלמים פלוגתא דר"ש ורבנן, תנא נמי על החטאת: **על העולה ועל השלמים שלא לשמן וכו' תגלחתו פסולה.** דהואיל ולא עלו לשם חובת שלמי נזיר ועולת נזיר, הוי ליה כמגלח על עולת נדבה ושלמי נדבה. ור"ש סבר דאם גלח על עולת נדבה ושלמי נדבה יצא. ואין הלכה כר"ש: **אם גלח על שלשתן.** אחר שהקריבו שלשתן: ונמצא א' מהן כשר. והשאר פסולים: תגלחתו כשרה. לדברי הכל. דהא תנן ואם גלח על אחד משלשתן יצא: **י"א ר"א אומר סותר את הכל.** לא כל הימים קאמר, אלא סותר כל הקרבנות. ור"א לטעמיה דאמר שלא הותר הנזיר לשתות יין אלא אחר כל המעשים כולם, אחר הבאת כל הקרבנות, וכשנטמא קודם שהקריב כולם, הוי כאילו נטמא שחרית קודם שהקריב שום אחד מהם, והוי הקרבן שהקריב כאילו הביאו תוך מלאת: **וחכמים אומרים יביא שאר קרבנותיו ויטהר.** פירוש, לכשיטהר. ואותו הזבח שהביא בטהרה לא יחזור ויביאנו. רבנן לטעמייהו דאמרי אחר מעשה יחידי מותר לשתות יין ומותר לגלח. הלכך קודם שנטמא היה ראוי לתגלחת ולא יסתור אותו זבת, אבל שאר הזבחים שהקריב משנטמא, ודאי סותר, דקרא קפיד שיהו קרבנות נזיר כולן בטהרה:

מרים התרמודית. מתרמוד דיתה. והלכה כחכמים:

הזבח לא עלה לו, אבל שאר זבחים עלו לו. ואם גלח על שלשתן ונמצא אחד מהן כשר, תגלחתו כשרה, ויביא שאר הזבחים: **י"א מי שנורק עליו אחד מן הדמים ונטמא, רבי אליעזר אומר, סותר את הכל. וחכמים אומרים, יביא שאר קרבנותיו ויטהר. אמרו לו, מעשה במרים התרמודית שנורק עליה אחד מן הדמים, וכאו ואמרו לה על פתה שהיתה מסכנת והלכה ומצאה שמתה, ואמרו חכמים, תביא שאר קרבנותיה ותטהר:**